

Особливості управління економікою національного господарства

студентка групи Ф-62, Богомаз Д. В.
Сумський державний університет

В будь-якій країні система, пов'язана з регулюванням національної економіки, має свою національну відмінність. Тому визначення понять «державного регулювання» і «господарської системи» — це достатньо абстрактні судження. Набуття сенсу відбувається при наявності конкретного набору економічних умов, водночас, з іншого боку, впливають національні традиції, культура, релігія. Найбільшу низку національних відмінностей мають країни, котрі в минулому мали командно-адміністративну систему та зараз знаходяться на стадії завершення переходу до ринкової економіки, до їх числа прийнято відносити і Україну. Для таких країн потрібен обґрунтований розподіл функцій щодо сфер централізованого державного та ринкового регулювання, визначення пріоритетів та меж кожного, створення певних економічних умов, результатом чого стане їхня сприятлива дія та взаємодія.

Поняття централізованого економічного регулювання можна розділити на коротко- та довгострокову державну економічну політику.

Під короткостроковим, або емпіричним, державним регулюванням прийнято розуміти набір заходів, котрі прийнято застосовувати при одночасному нагромадженні будь-якого кризового явища. Можливо застосовувати прямі або опосередковані заходи, застосовуючи наступні інструменти: прискорена амортизація, субсидія, державна допомога у відношенні окремих фірм або галузей, дисконтна політика (підвищуються чи знижуються облікові ставки під час вексельної купівлі). Головні опосередковані інструменти пов'язані з регулюванням відсоткових норм, націоналізація будь-якого банку, державні закупівлі. В якості об'єктів у поточному емпіричному регулюванні виступають рівні попиту та пропозиції.

Під довгостроковим державним регулюванням відносно ринкової економіки розуміють процес, пов'язаний з економічним програмуванням. Відмінність від емпіричного принципу полягає у тому, що мається більша узгодженість у часткових планах, котрі властиві у відношенні окремих господарських одиниць, також скорочена стихійна сфера зростаюча частина свідомих, цілеспрямованих впливів стосовно економічних процесів. Особливу увагу загострюють на виявленні проблем і труднощів, водночас необхідна своєчасна корекція будь-якого рішення, прийнятого раніше. Довгострокові заходи мають підтримку з боку інформаційно-аналітичної бази, всебічного аналізу кожного можливого наслідку при втіленні прийнятої програми. В результаті програмування більш гнучке та маневрове.

Під структурним програмуванням розуміють вищу форму, пов'язану з

економічним регулюванням. Основа полягає у кон'юнктурному програмуванні, доповнена набором науково обґрунтованих планів, пов'язаних з економічним та соціальним розвитком. Поняття структурного програмування прийнято поділяти поняття частково структурного та власне структурного програмування.

У частково структурному програмуванні наявна структурна перебудова у національному господарстві. Головне спрямування покликане врегулювати баланс стосовно попиту та пропозиції щодо будь-якої економічної сфери та галузі. Конкретна реалізація втілюється у галузевих і регіональних програмах, пов'язаних з економічним та соціальним розвитком. Окремі програми спрямовані на аграрний, енергетичний, інфраструктурний розвиток, науково-технічний розвиток та ін.

Таким чином з боку системи, пов'язаної з державним плануванням та управлінням, не повинно мати місце встановлення розмірів вироблення окремого виду продукції та її розподілення, потрібне визначення загальних господарських правил, нормативних меж та умов підприємницької діяльності.

Поняття антиінфляційної політики є важливим компонентом у комплексі заходів у економічному державному регулюванні. Важливі ролі віддані регулюванню державних витрат і надходжень до державного бюджету. Наприклад, у випадку високого темпу розвитку інфляції або значному інфляційному розриві з боку держави впроваджуються заходи, покликані знизити розмір реального доходу, тим самим обмеживши споживчий рівень одночасно з попитом. Зниження рівня доходу можливо здійснити, застосувавши додаткове оподаткування.

В результаті антиінфляційних заходів, пов'язаних з бюджетними надходженнями, акумулюються додаткові фінансові ресурси державної скарбниці, проте водночас погіршується господарська кон'юнктура і зростає безробіття. Рівень інфляції є тією ціною, котру сплачують ті, хто займається продажем своєї робочої сили.

Головні інструментальні об'єкти у державному регулюванні пов'язані з державним бюджетом, державною банківською системою та державним економічним сектором. При володінні цими об'єктами держава в змозі виконати економічні функції, пов'язані з централізованим управлінням. Конкретні методи полягають у податково-бюджетній і кредитно-грошовій політиці, котрі можна здійснювати, підключивши фінансово-кредитний механізм.

Науковий керівник — **Зайцев О.В.**,
к.е.н., доцент кафедри фінансів і підприємництва,
Сумський державний університет

Бібліографічний опис: Богомаз, Д. В. Особливості управління економікою національного господарства [Текст] / Д. В. Богомаз; наук. кер. О. В. Зайцев // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених імені професора Балацького О. Ф. «Економічні проблеми сталого розвитку» (м. Суми, 16–17 квітня 2019 р.) / за заг. ред. Т. А. Васильєвої, О. В. Шкарупи. – Суми : СумДУ, 2019. – С. 87-88.